

۳

این امانت را بدرستی تحویل دادم

مریلا زارعی: خانم پیرانی به ما عشق و مهر داد و من در تمام لحظات بازی سعی کردم این امانت را بدرستی تحویل دهم. از خانم پیرانی عشق، ایمان و پایداری گرفتم. اونه تنها محدودیت و اجباری ایجاد نمی کرد، بلکه وقتی در صحنه حضور داشت به من نزدیک نمی شد چون بشدت درگیر نقش بودم، خانم پیرانی امروز هنگام دیدن فیلم اشک ریخت و فکرمی کنم که کار خود را خوب انجام دادم.

از صحبت های این بازیگر در نشست خبری «هناس»

۴

بی ریا، صادقانه و عاشقانه

سیاوش طهمورث: تعهد انسانی در مورد دو چیز است؛ خانواده و اجتماع و شهید در فیلم هر دو را انتخاب می کند و همین باعث ماندگاری اش در جامعه می شود. فیلم هایی که امسال کار کردم در یک ردیف بود و باید کاری می کردم هر سه نقش در یک خط قرار بگیرد و شما طهمورث را در هیچ کدام از این نقش ها نمی بینید. این فیلم بی ریا، صادقانه و عاشقانه بود.

از صحبت های این بازیگر در نشست خبری «هناس»

عکس: حمید فرارسی

شکر خدا با همراهی تمام بازیگران عزیز فیلم، فکر می کنم توانستیم یک خانواده گرم را شکل بدهیم.

■ جشنواره فیلم فجر همیشه نماد سینمای ایران بوده است. حضور اولین فیلم خود در این جشنواره را چطور ارزیابی می کنید؟

جشنواره فجر ویرترین سینمای ایران است و ورود هر فیلمی در این جشنواره جزو اهداف هر فیلمسازی، مخصوصاً فیلمسازان اول محسوب می شود. خدا را شاکرم که ما هم در این رویداد حضور داریم و امیدوارم تلاش همکارانم بخوبی دیده شود.

■ آقای حاتمی کیا چقدر به جایزه و سیمرغ فکر می کنید؟

همین اندازه که «شب طلایی» در میان فیلم های پذیرفته شده قرار گرفته، برای من موفقیت بزرگی محسوب می شود. قرار گرفتن نامم در کنار فیلمسازان محبوبم، آقایان کیمیایی و میرزکرمی، برای من افتخاری بزرگ است. بیش از همه رضایت مخاطب و ارتباط گرفتنش با فیلم برای من اهمیت دارد اما اگر به فکر سیمرغ باشم، بیش از خودم دوست دارم این اتفاق نصیب همکارانم شود، چرا که اگر انرژی و تلاش آنها برای هرچه بهتر شدن فیلم شب طلایی نبود، بدون شک کیفیت فیلم به درجه ای نمی رسید که نظر هیأت انتخاب را جلب کند.

■ سؤال آخر اینکه آیا این فیلم توانسته مسئولیت اجتماعی یک فیلمساز دغدغه مند را به جای آورد؟ و آیا اساساً به مسئولیت اجتماعی اعتقاد دارید؟

شکل گیری ایده فیلم «شب طلایی» از یک دغدغه و نگرانی بود. چیزی که احساس کردم باید در موردش حرف بزنم. اینکه چقدر در ارائه درست این نگرانی درست عمل کرده ام، باید مخاطبان فیلم بگویند اما احساس کردم از چیزی غافل شده ام که نشانه های هر چه بیشتر از قبل در زندگی تک تکمان نمود پیدا کرده است. از طرفی هم دنبال شعار دادن نیستم و سینما را در وهله اول سرگرمی می دانم و به نظر من باید تماشاگر را تا جایی که در توانم هست با داستان فیلم همراه کنم. سعی کردم از ژانر معمایی که از ژانرهای محبوب سینماست، استفاده کنم تا لایه ای گره گشایی روایت، حرفم را نیز زده باشم. امیدوارم که این اتفاق افتاده باشد.

و من هم بسرعت شروع به نوشتن فیلمنامه کردم. زمانی وارد پیش تولید شدیم که کشته های کرونا به اوج خود رسیده بودند و طرح تردد شبانه وضع شده بود و تعداد زیادی بازیگر برای انتخاب نیاز داشتیم. انتخاب و هماهنگی زمانی آنها با پروژه بسیار کار سختی بود. وجود کرونا و بازار داغ سریال های نمایش خانگی همه چیز را بحرانی کرده بود اما با همت دوستان تولید و مدیر برنامه ریزی، سید علی هاشمی، بخوبی پیش رفت.

■ کار با بازیگران با تجربه چطور بود؟

کار با تعداد زیادی بازیگر حرفه ای برای فیلمساز تازه نفس کمی دلپره آور است اما

تجربه سخت اما شیرینی بود. از زمان نگارش طرح فیلمنامه «شب طلایی» امید می به ساختش نداشتم، چرا که چندین سال با چند فیلمنامه مختلف تا مرز ساخته شدن پیش رفتم اما هر بار به دلیل متوقف می شدند. حتی در ذهن داشتم که فیلمنامه ای نویسم و طرح را تبدیل به یک رمان بکنم، اما بعد از نوشتن طرح، همه چیز به یکباره تغییر کرد.

■ درباره «شب طلایی» چه مسیری را طی کردید؟

مجریان طرح، بهراد مهرجو و اوپس طوفانی، طرح فیلمنامه را دوست داشتند

به زبان فارسی مسلط نیست، مفهوم علی شاه حاتمی با فیلم «ماهان» که در این فیلم پدران تهیه کننده پسران هم هستند. «علی حضرتی» فرزند «الیاس حضرتی» نماینده سابق مجلس با فیلم «شهرک»، «عباس نادان» فرزند «الیاس نادان» نماینده سابق مجلس که تهیه کننده فیلم «شادروان» است و «سید مرتضی فاطمی» فرزند «سید عباس فاطمی» از مدیران باسابقه صداوسیما از جمله فیلم اولی های هستند که در جشنواره امسال حضور دارند. در این میان شاهد یک گونه عجیب و غریب فیلم اولی هم در جشنواره هستیم. «رامین سهراب» که در فیلان زندگی می کند و

اولاد ی ها» سخن گفت و آنها را از هم متمایز کرد. تمایزی که نیازمند آسیب شناسی و تلنگری جدی است. سینمای خانوادگی یک چالش جدی برای خانواده سینماست. با این حال و تا اینجا کار این فیلمسازان اولی بدون نسبت های خانوادگی بودند که توانستند نظر منتقدان را بیش از فیلم های دیگر جلب کنند. هر چند در میان فیلم اولی هایی که به نام پدر شناخته می شوند یوسف حاتمی کیا با «شب طلایی» فیلم محترم و قابل قبولی ساخته که اتفاقاً شباهتی به سینمای پدرش ندارد و از حیث ساختاری مستقل از آن است. هنوز هم چراغ سینما با فیلم اولی ها روشن است.

درباره فیلم «هناس» ساخته حسین دارابی

سوزهای ملتهب که تبدیل به درام نمی شود

فیلم سینمایی «هناس» قابلیت تبدیل شدن به اثری معمایی-جنایی با محوریت سوز و وطنی؛ ترور دانشمندان هسته ای را دارد اما نمی تواند

این دستمایه های مستعد را دراماتیزه کرده و تبدیل به درامی جذاب کند. حسین دارابی با ساخت اولین فیلم سینمایی اش:

«مصلحت» که در دوره قبلی جشنواره به نمایش درآمد، نشان داد واجد یک سری دغدغه مندی های عقیدتی-ایدئولوژیک است که فیلم اش را در رده آثار سیاسی قرار می داد.

این نکته نمی تواند تبدیل به نقطه ضعف از پیش تعیین شده ای برای یک فیلم شود چراکه آثار سیاسی خوش ساختی همچون «سیانور»، «ماجرای نیمروز» و «شبی که ماه کامل شد» هنوز هم قابل ارجاع و تأثیرگذار هستند. طبعاً آنچه سطح فیلم را از برای شعار ارتقا می دهد، نوع نگاه سینمایی و دراماتیک به سوز و محوری و مال خود کردن آن است.

دارابی در «هناس» سوزهای را محور قرار داده که وزی رئالیسم، جذابیت تبدیل شدن به یک فیلم برتعلیق و پرکنش در پیچ و خم های یک پرونده رموز و سؤال برانگیز را دارد که برای هر مخاطبی می تواند کنجکاوی و جذابیت ایجاد کند. اما نکته اینجا است که به دلایل مختلف از دستمایه های جذاب سوز و محوری موضوع نمی شود بلکه در سطح همان

اخبار منتشر شده از پرونده های ترور دانشمندان هسته ای که در رسانه ها منتشر شده، باقی می ماند.

به نظر می آید حساسیت موضوع و ملاحظات باعث شده این نگاه بافاصله و محافظه کار بر فیلم حاکمیت یافته و حتی با انتخاب همسر این دانشمند هسته ای، فیلم از زاویه نگاه یک زن وارد این پرونده شده و در پیچ و خم های اولیه و ساده نگرانی های زنانه باقی مانده است.

رویکردی که باعث می شود مخاطب به این نکته فکر کند اگر به جای پرونده هسته ای، سوزهای دیگری منشأ نگرانی زن برای تهدید خانه و خانواده و شوهرش بود، چه اتفاقی می افتاد و فیلم چیزی از دست می داد؟

این پرسش و پاسخ برآمده از آن، یادآور می شود که فیلم نتوانسته پرونده ترور

دانشمندان هسته ای را تبدیل به درام و مسأله محوری و مهمتر از همه تبدیل به دغدغه روزنی مخاطب کند و فقط در سطح و رویه این موضوع مانور می دهد که وجه جدیدی به همراه ندارد.

قرار است در فیلم دریافت های زن از اتفاقات رمزآلود و شبیه برانگیز جهان اطراف تبدیل به قطعات پازلی شوند که بتدریج کنار هم چیده شده و شمایی ترسیم شود از عامل تهدیدگر زندگی او و خانواده اش که در انتها منجر به ترور شوهرش می شود. البته که در این مسیر با تغییر و تحول زن همراه هستیم که از مرحله ترس به همراهی با دغدغه های شوهرش می رسد.

اما این دریافت ها به گونه ای ویرا و پرآکنده و البته سطحی باقی می ماند که شمایی شکل نمی گیرد و مهم ترین کنه باواسطه تماس تلفنی مشکوک ارائه می شود

عکس: حمید فرارسی

که کارکردی کهنه و غیر دراماتیک برای پیشبرد پرونده و درام محوری دارد. به همین واسطه کارگردان از خلال این پرونده تنها بر مسیر حرف ها و دغدغه مندی ها و اهدافی حرکت کرده که در دیالوگ و کلام منعکس شده و تبدیل به شعارهایی تکراری می شوند که نه تازگی دارند نه ارتقا یافته و به خوانشی جدید می رسند. اما دارابی به جهت کارگردانی و وجوه بیرونی فیلم، بخصوص انتخاب بازیگران توانسته فراتر از این کاستی ها، سطح فیلم خود را تا حدی ارتقا داده و از آنها استفاده ای بهینه در جهت پوشش نسبی خلأهای شخصیت پردازی و درام پردازی ببرد. مریلا زارعی، بهروز شعبانی و سیاوش طهمورث موهبتی برای فیلم «هناس» هستند که ای کاش این نگاه شامل حال فیلمنامه و درام محوری اثر هم می شد.

به بهانه نمایش «گاو» ساخته داریوش مهرجویی در «قاب ماندگار»

گنجینه ۵۰ ساله

دومین ساخته داریوش مهرجویی در سال ۱۳۴۸ خورشیدی ساخته شد. مهرجویی که

پس از تحصیل در رشته فلسفه در آمریکا به ایران بازگشته بود پس از فیلم ناموفق «الماس ۳۳» که حکم فیلم اول و ورود به عرصه سینمای حرفه ای را برایش داشت به گونه ای از سینما روی خوش نشان داد که تا چهل و چند سال بعد به عنوان گونه سینمایی خاص خود او شناخته شد. مهرجویی

که با کارگردانی فیلم «گاو» در ردیف یکی از بنیانگذاران نوع موج سینمای ایران قرار می گیرد در آن سال های حکومت فیلم های نازل فارسی که هر سال ده ها اثر بی کیفیت را روانه پرده سینماها می کرد در اقدامی نوآورانه برای ساخت فیلم داستان «عزاداران بیل» نوشته زنده یاد غلامحسین ساعدی را برای نگارش فیلمنامه کار برگزید و در مقوله انتخاب بازیگر هم از چهره های مطرح تئاتری آن روزها استفاده کرد،

چهره هایی که جندی پس از این فیلم، در بسیاری از آثار نمایشی هر دو مدیوم سینما و تلویزیون درخشیدند از زنده یاران عزت الله انتظامی و جمشید مشایخی گرفته که در کنار علی نصیریان سه قله از آن پنج قله رفیع بازیگری این مرز و بوم را تشکیل دادند تا دیگر بزرگانی چون زنده یاران پرویز فنی زاده، جعفر والی، خسرو شجاع زاده و فیروز بهجت محمدی که بعدها به منزله ستون های مستحکم عرصه بازیگری

غیر قابل انکار سینمایی، با یک فرامتن پررنگ غیر سینمایی هم در یادها ثبت و ضبط شود. از فیلمی که یکی از پایه های موج نوی سینمای ایران را تشکیل داده و پس از گذشت پنجاه سال از زمان ساخت، هنوز که هنوز است به آن ارجاع می شود قاعدتاً سکاسک های زیادی در ذهن سینما دوستان ایرانی به یادگار باقی مانده است اما شاید ماندگارترین سکاسک فیلم که در مناسبت های سینمایی و برنامه های نوستالژی محور به کرات بازپخش شده و البته همچنان طراوت و ماندگاری خود را حفظ کرده است همان سکاسک مشهور چون مش حسن در طویله باشد که از غم از دست دادن گاو محبوبش دچار آنجتان جنونی شده که خود را گاو می پندارد و صدای گاو در می آورد، سکاسکی که نه فقط مشهورترین سکاسک فیلم «گاو» است که یکی از معروف ترین سکاسک های بازیگری به نام عزت الله انتظامی است که به حق او را «آقای بازیگر» نامیدند، بازیگری که دوشادوش همکاران شریف تئاتری اش به یک فیلمساز متفاوت لیک گفتند تا جریانی تازه و آبرومند در سینمای ایران متولد شود.

قاب ماندگار

مازیار معاوی

منتقد سینما

ساخته می شدند. فیلم «گاو» اشارات فرامنتی بسیاری داشت، اشاراتی به اوضاع اجتماعی و اقتصادی حاکم بر روستاهای ایران که در آن بازه زمانی بیشتر از نیمی از جمعیت ایران را تشکیل می دادند و نمایش فلاکت حاکم بر روستای مورد اشاره فیلم توسط بسیاری از کارشناسان هنری و اجتماعی و حتی مخاطبین عام فیلم به کلیت شیوه زندگی در روستاهای ایرانی تسری داده شد تا فیلم فارغ از امتیازات

تردید

شد. سیمرغ بلورین بهترین چهره پردازی را نیز کسب کند. سیمرغ بلورین بهترین جلوه های ویژه نیز به داوود رسولیان برسد. سیمرغ بلورین «به کیودی یاس» را نیز کسب کند.

جایزه ویژه هیات داوران به فیلم عیار ۱۴ به کارگردانی پرویز شهبازی رسید. همچنین فیلم درباره الی موفق شد سیمرغ بلورین برگزیده تماشاگران را نیز از آن خود کند.

فیلم زادبوم موفق شد در بخش بهترین فیلمنامه، نوشته فرید مصطفوی و ابوالحسن داوودی و بهترین موسیقی متن، ساخته کارن همایونفر سیمرغ بلورین را از آن خود کند. فیلم وقتی همه خوابیم موفق شد تا در بخش بهترین تدوین و بهترین طراحی صحنه و لباس، سیمرغ بلورین را از آن خود کند و همچنین این فیلم به طور مشترک با بازیگر نقش اول زن را لیلا حاتمی به خاطر بازی در فیلم بی پولی از آن خود

بهترین کارگردانی به اصغر فرهادی به خاطر فیلم درباره الی رسید؛ این فیلم موفق شد سیمرغ بلورین بهترین صداگذاری و بهترین صدابرداری را نیز از آن خود کند. سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد به شهاب حسینی به خاطر بازی در فیلم سوپرستار رسید و همچنین سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن را لیلا حاتمی به خاطر بازی در فیلم بی پولی از آن خود

کلاری و شادروان خسرو شکیبایی در قالب بزرگداشت تقدیر شد. از جمله فیلم های مطرح این دوره می شود به این آثار اشاره کرد: درباره الی، برگزار شد. در این دوره از برخی شخصیت های سینمای ایران مانند ابراهیم حاتمی کیا، محمدرضا شرفالدین، رسول صدرعاملی، محمود

گاه شمار جشنواره بیست و هفتمین دوره بهمن ۱۳۸۳